Ophef over plagiaat in Duits droomdebuut

‘Axolotl Roadkill’ van 17-jarige Hegemann tijdsdocument jaren ‘00

Achtergrond - 16 februari 2010

Het is dé roman van de jaren ’00, jubelde de Duitse pers. Maar eerder deze maand bleek dat de 17-jarige schrijfster Helene Hegemann voor ‘Axolotl Roadkill’ hele stukken heeft overgeschreven uit het boek ‘Strobo’ van de Duitse blogger Airen. “Mijn God, waarschijnlijk ben ik totaal onprofessioneel. Dat maakt toch verder niet uit.”

‘Axolotl Roadkill’, dat in januari verscheen, beschrijft “de ondertoon van de huidige tijd”, schreef *Die Zeit*. Het is het verhaal van “een innerlijk vergrijst kind in de Berlijnse bohème”, aldus *Der Spiegel*. En als de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (*FAZ*) uit het boek vol excessief drugsgebruik en rauwe seksscènes citeert, waarschuwt ze van tevoren: “De citaten zijn deels seksueel zeer expliciet en kunnen de gevoelens van de lezer kwetsen.”

Genoeg stof voor veel publiciteit voor de jonge Hegemann. Maar sinds begin deze maand bekend werd dat de schrijfster plagiaat pleegde, staat de Duitse literaire wereld op zijn kop. Ook is er een discussie losgebarsten over wat haar uitgever “de *sharing*cultuur van internet” noemt, waarmee de schrijfster en haar generatie zijn opgegroeid.

'Auteursrechtenexcessen'

Hegemann zelf heeft “van het begin af aan tegen iedereen die het horen wilde gezegd dat überhaupt niets van mezelf is”, aldus de schrijfster in *Die Welt*. “Ik zie het zelf niet als stelen, omdat ik al het materiaal in een geheel andere en eigen context heb gezet.” Het maakt haar ook niet uit waar mensen hun materiaal vandaan halen, zegt ze. Het gaat erom wat ze ermee doen. “Ik steel nietsontziend van mijn vrienden, filmmakers, andere schrijvers en ook van mezelf. Ik probeer hun vragen verder te voeren en over mezelf te leren.”

Als het dan toch dé roman van de jaren ‘00 is, zegt Hegemann, “moet ook worden erkend dat het ontstaansproces met dit decennium en met de manier van doen van dit decennium te maken heeft. Dus met het einde van al die auteursrechtenexcessen. Die worden vervangen door het recht op kopiëren en transformeren.”

Der Spiegel doet dat argument af als onzin. “Het zogenaamd verouderde auteursrecht dient iets onbetaalbaars: de gerechtigheid.”

Schreeuw naar liefde

Airen, de blogger van wie Hegemann passages overschreef, heeft zijn zegje inmiddels in de *FAZ* gedaan, hoewel hij zijn identiteit nog steeds verborgen houdt. Hij blogde in de tweede helft van het afgelopen decennium over zijn turbulente clubleven en publiceerde die verhalen in augustus 2009 in zijn boek ‘Strobo’. Het kreeg nauwelijks publiciteit, maar staat door Hegemanns plagiaat nu alsnog volop in de belangstelling.

“Mijn boek is geen roman, het was mijn leven. Ik heb dat niet bedacht”, zegt Airen. “Helene Hegemann heeft dat niet beleefd. Ik heb dat zo beleefd.” De publiciteit is voor zijn boek natuurlijk goed, aldus Airen. “Maar ik vind het onaangenaam dat ik door een schandaal in de openbaarheid word getrokken.”

Inmiddels leeft hij niet meer als Airen. “Het boek was een schreeuw naar liefde, en die heb ik nu gevonden.” Dat zijn identiteit een keer wordt onthuld, daar valt niet meer aan te ontkomen, denkt de voormalige blogger.

Prijs van de Leipziger Buchmesse

Inmiddels heeft Hegemanns uitgever Ullstein laten weten dat in de volgende uitgave van ‘Axolotl Roadkill’ wordt vermeld welke passages uit ‘Strobo’ zijn geciteerd. Daarmee is voor Airen de kous af.

Hegemann is inmiddels ook wel klaar met alle kritiek. “Veel van de mensen die gedwongen zijn over mij en mijn boek te schrijven, zijn met andere codes gesocialiseerd dan ik”, zegt ze in *Die Welt*. Al vindt ze de eis van Airen om genoemd te worden in het boek wel “legitiem”. “Ik was totaal onnadenkend en egoïstisch,” aldus Hegemann in *Der Spiegel*.

De plagiaatverwijten hebben de jury van de Prijs van de Leipziger Buchmesse er niet van weerhouden ‘Axolotl Roadkill’ te nomineren in de categorie letterkunde. De prijs van 45.000 euro wordt uitgereikt op 18 maart .

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: https://duitslandinstituut.nl/artikel/427/ophef-over-plagiaat-in-duits-droomdebuut